

कृष्णदास संस्कृत सीरीज

११४

*****

काश्मीरिक्तभीकेशदभट्टप्रणीता

क म दी पि का

विद्याविनोदश्रीगोविन्दभट्टाचार्यकृतविवरणसहिता

डॉ० सुधाकर मालवीय कृत सविमर्श 'सरला' हिन्दी व्याख्यायुता च

श्रीमद्वैष्णवाचार्य श्रीश्रीनिवासाचार्यप्रणीतम्

लघुस्तवराजस्तोत्रम्

श्रीमद्वैष्णव पुरुषोत्तमप्रसाद कृतम्

'गुरुभक्तिमन्दाकिन्याख्यया' व्याख्यया समलङ्कृतम्

तंत्राकरः एवं व्याख्याकारः

डॉ० सुधाकर मालवीयः

एम० ए०, पी-एच० डी०, साहित्याचार्यः

संस्कृत-विभागः, कलासंकायः

काशी हिन्दू विश्वविद्यालयः, वाराणसी

कृष्णदास अकादमी, वाराणसी

१९८९

विषय-सूची

अथ प्रथमः पटलः

पृष्ठाङ्काः

मङ्गलाचरणम्	१
एतद्व्याख्यस्योपादेयता	२
सर्वेषु मन्त्रेषु श्रीगोपालकृष्णस्य सिद्धत्वकथनम्	३
पूजाक्रमः	५
भूतशुद्धिः	६
मातृकाम्यासकथनम्	८
केशवादिमूर्ति-कोट्यादिशक्तिभ्यासप्रकारः	१२
तत्र ध्यानम्	१३
ध्यानभ्यासयोः फलम्	१४
तत्त्वानां नामानि भ्यासः स्थानं च	१५
भ्यासप्रयोजनम्	२०
मन्त्रविशेषे प्राणावायवप्रकारः	२१
आत्मवागार्थं देहे पीठकल्पना	२४
पीठशक्तिपदार्थनम्	२६
करशोधनम्	२७

॥ इति प्रथमः पटलः ॥ १ ॥

अथ द्वितीयः पटलः

सर्वेषु मन्त्रेषु दशाक्षराष्टादशाक्षरयोनीषीमृतत्वम्	२९
दशाक्षरमन्त्रराजोद्धारः (१)	३१
मन्त्रस्य शुद्ध्यादिकथनम्	३२
तत्पञ्चाङ्गानि दशाङ्गानि	३२, ३४
मन्त्रविनियोगः	३४
मन्त्रार्थः	३६

तत्र प्रकारान्तरम्	१७
अष्टादशाक्षरमन्त्रराजोद्धारः (२)	३८
तस्य श्रव्यादिकथनम्	३९
मन्त्रबीजादि	४०
न्यास-क्रमः	४०
मातृकान्यासविशेषः	४१
संहारसृष्टिप्रकारः	४१
न्यासान्तरम्	४१
विभूतिपञ्जरन्यासः	४८
न्यासस्थानम्	४८
न्यासफलम्	५०
भूतिपञ्जरन्यासः	५०
मस्तके मन्त्रन्यासप्रयोजनम्	५२
द्वादशाक्षरमन्त्रोद्धारः (१)	५३
हृदयाद्यङ्गन्यासमुद्धारः	५४
विस्वादिमुद्धारकरण प्रकाराः	५८
एतेषां फलम्	५९
अस्त्र-मन्त्रः	५९

॥ इति द्वितीयः पटलः ॥ २ ॥

अथ तृतीयः पटलः

मन्त्रद्वयसाधारणं देवताध्यानम्	६१
आश्वपूजा-क्रमः	६१
शङ्खपूरणविधिः	८२
तत्र तीर्थावाहनमन्त्रः	८५
स्वदेहे पीठपूजाक्रमः	८६
पुष्पाञ्जलि-विधिकथनम्	८८
तुलसीप्रदानविधायः	८९
जपविधिः	९१

॥ इति तृतीयः पटलः ॥ ३ ॥

अथ चतुर्थः पटलः

मन्त्रजपादौ दीक्षितस्वीयाधिकारः

९३

गुरुलक्षणम्	१३
गुरुसेवाप्रकारः	१४
दीक्षाविधिकथनम्	१५
दीक्षायां पूजाक्रमः	१६
मण्डपपूर्वकृत्यकथनम्	१६
कुण्डविधानम्	१७
राक्षसमण्डलविधिः	१७
कलशस्थापनप्रकारः	१८
वैष्णवगन्धाष्टककथनम्	१०४
दीक्षायां भगवत्-पूजाविधानम्	१०९
आवरण-पूजाक्रमः	११०
अङ्गदेवतास्थानम्	१११
रुक्मिण्याष्टशक्तिपूजनम्	१११
दीक्षाविधायकस्य कृत्यम्	११७
दीपदानविधिः	१२०
नैवेद्यस्वरूपम्	१२०
नैवेद्यार्पण-मन्त्रः	१२२
भोजनोपयोगिमुद्राविशेषः	१२२
प्राणादिमुद्रास्वरूपम्	१२३
प्राणादिमुद्रास्वरूपम्	१२३
प्राणादिमुद्रामन्त्राः	१२४
निवेद्यमुद्रामन्त्रो	१२४
तन्मन्त्रोद्धारः	१२४
दीक्षाङ्गहोमविधिः	१२५
पूजानन्तरप्रकारः	१२६
आत्मसमर्पणमन्त्रः	१२६
आत्मसमर्पणप्रकारः	१२८
अग्निषेकप्रकारः	१३२
मन्त्रब्रह्मणानन्तरं शिष्यकृत्यम्	१३३
मन्त्रदानानन्तरं गुरुकृत्यम्	१३४

अथ पञ्चमः पटलः

दीक्षितमग्नविधिः	१३६
अपस्थानानि	१३९
जपस्थानेषु क्रमेणाहारनिबन्धः	१४०
पुरश्चरणकथनम्	१४१
पुरश्चरणोत्तरकृत्यम्	१४४
सिद्धमग्नस्य कृत्यम्	१४४
पूजायां प्रातःकालिकध्यानम्	१४५
प्रातःसवनपूजाफलम्	१४८
प्रातः पूजायां नैवेद्यं तर्पणं च	१४९
मध्याह्नसवनध्यानम्	१४९
आवरणनैवेद्यदानप्रकारः	१५२
होमादिकम्	१५२
एतत् फलम्	१५३
तृतीयकालपूजाध्यायस्या	१५४
तृतीयकालपूजाध्यानम्	१५५
बाह्वृत्तिदेवतानामनिर्देशः	१५८
तर्पणप्रकारः जपसंख्या च	१५९
सायंकपूजाफलम्	१६०
रात्री पूजाप्रकारः	१६०
रासङ्गीतास्वरूपम्	१६०
रात्रिपूजोचितध्यानम्	१६१
आवरणानि	१६१
पूर्वोक्ताहृतिसंख्यापूर्वकं नैवेद्यम्	१६८
रासपूजाफलम्	१६८
उत्तोपसंहारः	१६९
कालत्रयतर्पणद्रव्यम्	१७१
तर्पणमग्नः	१७२
उत्तरकृत्यम्	१७२
काम्यतर्पणद्रव्यम्	१७३

काम्यतर्पणम्	१३०
षोडशब्रह्माणि	१३३
काम्यतर्पणफलम्	१३४
काम्यतर्पणान्तरम्	१३५
तस्य फलम्	१३५
तर्पणान्तरम्	१३६
तर्पणस्याशेषफलदातृत्वं तर्पणोत्तरकृत्यं च	१३६
प्रयोगान्तरम्	१३६
यन्त्रः (गोपालयन्त्रः)	१३७
तत्फलप्रकारः	१३८
संस्कृतयन्त्रधारणफलम्	१३८
यन्त्रस्य धारणादन्यनाभ्युपयोगः	१३९
यन्त्रवदक्षरमन्त्रोद्धारः	१३९
शक्तिबीजोद्धारः	१३९
परमेश्वरपूजास्थाननियतिः	१८०
कवितप्रकाराणां फलम्	१८१

॥ इति पञ्चमः पटलः ॥ ५ ॥

अथ षष्ठः पटलः

एवं साधितमन्त्रयोः प्रयोगौ	१८१
प्रयोगार्थं दशाष्टाक्षराक्षरबीज्यनिम्	१८२
तत्फलम्	१८३
तन्मन्त्रः	१८३
श्रद्धादिकथनम्	१८४
प्रयोगान्तरम्	१८४
मन्त्रान्तरम् (१)	१८५
श्रद्धादिकथनम्	१८५
मन्त्रान्तरम् (२)	१८६
श्रद्धादिकथनम्	१८६
प्रयोगः	१८७
प्रयोगान्तरम्	१८७

मन्त्रान्तरम् (३)	१८८
श्रुत्यादिकथनम्	१८८
पूर्वोक्त श्रीमन्मुकुन्देत्यादिचतुर्णां मन्त्राणामङ्गावरणानि	१८९
मृत्युञ्जयविधिः	१८९
मन्त्रान्तरम् (१)	१९०
एतस्य पुरश्चरणादिकम्	१९१
अस्मिन्नेव बालरक्षार्थं मन्त्रान्तरम्	१९२
अस्मिन्नेव गोरक्षार्थं मन्त्रान्तरम्	१९२
विषहरणप्रयोगः	१९३
प्रयोगान्तरम्	१९४
कालियमर्दनमन्त्रः	१९४
अस्य मन्त्रस्य अङ्गादिकम्	१९४
अस्य पुरश्चरणम्	१९५
प्रयोनश्च, विषघ्नप्रयोगान्तरम्	१९५
प्रयोगान्तराणि	१९६
जलपानमन्त्रः	
सन्तानमोपाकमन्त्रः	२००
प्रयोगान्तराणि	२०१
अस्य प्रयोजनस्य प्रकारान्तरेणाऽपि सिद्धिः	२०४
अस्मिन्नेवाऽर्थे प्रयोगान्तरम्	२०५
रामानुजारणप्रयोगे प्रायश्चित्तम्	२०५
प्रयोगान्तराणि	२०६
प्रकारान्तरम्	२०७

॥ इति षष्ठः पटलः ॥ ६ ॥

अथ सप्तमः पटलः

गोपालध्यानम्	२०९
अष्टमहिषीध्यानम्	२११
पत्न्यन्तरध्यानम्	२१२
अष्टनिषिध्यानम्	२१३
विश्वेश्वरमन्त्रोद्धारः (५)	२१३

श्रुत्यादिकथनम्	२१४
पूजाप्रकारः	२१४
वक्षस्मात्तत्त्वानानि	२१५
वज्रज्ञानि	२१६
वात्स्यपूजाप्रकारः	२१६
ब्राह्मपूजाप्रकारः	२१७
कामनायश्रुद्धारः (६)	२१९
मालामन्त्रोद्धारः (७)	२१९
विनियोगः	२२०
ग्रन्थे पूजाप्रकारा	२२०
आवरणानि	२२१
अज्ञानि	२२३
नन्देष्टम्	२२३
फलम्	२२४
प्रयोगः	२२५
प्रयोगान्तराणि	२२५
मन्त्रान्तरद्वयम् (८)	२२७
ध्यानम्	२२८
पुरश्चरणवपादिकम्	२२८
क्रमेण मन्त्राणामुद्धारो ध्यानश्च	२२९
पुरश्चरणम्	२२९
होमविधिस्तत्फलं च	२३०
मन्त्रान्तरम् (९)	२३१
द्वात्रिंशदक्षरमन्त्रान्तरोद्धारः (१०)	२३५
श्रुत्यादिकं ध्यानं च	२३६
मन्त्रान्तरोद्धारः ध्यानश्च (११)	२३७
पुरश्चरणं पूजा च	२३९
प्रात्यह्निकपूजाफलम्	२४१
मन्त्रान्तरोद्धारः (१२)	२४२
श्रुत्यादिकं ध्यानश्च	२४२
पुरश्चरणम्	२४३

प्रयोगान्तरम्	२४४
मन्त्रान्तरम् (१३)	२४४
श्रुत्यादिकं ध्यानञ्च	२४४, २४५
पुरस्सरणम्	२४५
आयतनाविषु पूजाविशेषः	२४६
द्वारपूजाप्रकारः	२४७
विष्णुवार्यद्वानामानि	२४७
सप्तमोद्वारः	२४७
पीठपूजाकथनम्	२४७
आवरणपूजाकथनम्	२४९
कुमुदाविनामानि	२५०
पूजाफलम्	२५१
मन्त्रान्तरम् (१४)	२५१
श्रुत्यादिकं ध्यानञ्च	२५२
पुरस्सरणम्	२५२
पूजाप्रकारस्तत्फलं च	२५३
मन्त्रान्तरं ध्यानञ्च (१५)	२५४
एकाक्षराविमोवात्मन्त्राः (१६)	२५४
उक्तमन्त्रानामृत्यादि ध्यानञ्च	२५७
एतेषां पुरस्सरणं तत्फलं च	२५८
मन्त्रान्तरम् (१७)	२५९
ध्यान-पुरस्सरण-पूजा-तर्पणानि	२६०, २६१
मन्त्रान्तरं ध्यानं च (१८)	२६१
आद्यानुक्तमन्त्रयोः प्रयोगः फलञ्च	२६२, २६३

॥ इति सप्तमः पटलः ॥ ७ ॥

अथ अष्टमः पटलः

वर्गीकरणप्रयोगः	२६५
स्तत्रिय वैश्व-सूक्तस्य प्रयोगवधम्	२६६
प्रयोगः	२६६
प्रयोगान्तरम्	२६६

पुनःप्रयोगान्तरम्	२६७
पुनः प्रयोगान्तरम्	२६७
पुनः प्रयोगान्तरम्	२६८
पुनः प्रयोगान्तरम्	२६९
समानफले प्रयोगद्वयम्	२६९
प्रयोगान्तरम्	२७०
होमद्रव्याणि	२७०
प्रयोगान्तरचतुष्टयम्	२७१
मन्त्रधोर्वाहास्त्वम्	२७३
मोक्षसाधकप्रयोगान्तरम्	२७३
परममन्त्रद्वयम् (१९)	२७६
ऋध्यादिकम्	३७७
षडङ्गानि	२७७
वाण न्यासध्यानानि	२७८
वाणनामानि	२७८
ध्यानम्	२७९
पूजाप्रकारः	२८१
शक्तिवर्णकचयनम्	२८२
संमोहननामग्री (२०)	२८३
तत्प्रभावः	२८४
मन्त्रद्वयसाधारणतर्पणम्	२८४
मन्त्रद्वयसम्बन्धिप्रयोगान्तरम्	२८४
हविमणीवत्सममन्त्रोद्धारः (२१)	२८६
मन्त्रवर्गसंख्या	२८७
मन्त्रस्य ऋध्यादिकम्	२८८
अङ्गविधिरथ	२८८
न्यासः ध्यानं च	२८९; २९०
होमः सेवा च	२९९
तत्फलम्	३०२
मन्त्रान्तरेभ्योऽस्वाऽतिशयः।	३०४

प्रयोगप्रकारस्तत्फलं च

१०५, १०९

उपसंहारः

११४, ११९

॥ इति अष्टमः पटलः ॥ ८ ॥

परिशिष्ट (क)

१. अथ मुद्रासंज्ञानि

१-३

२. लघुस्तवराजस्तोत्रम्

१-५०

परिशिष्ट (ख)

१. श्लोकानुक्रमिका

१-१२

२. कमदीपिका पारिभाषिक-शब्दकोषः

१३-१४

३. टीकोद्भूतग्रन्थः ग्रन्थकारवच

१४

—•—